

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/92/2016
Identifikačné číslo spisu: 1106208153
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1106208153.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. G., bytom I., proti žalovaným 1/ Hlavné mesto SR Bratislava, Primaciálne nám. č. 1, Bratislava, 2/ SLOBODA ZVIERAT, so sídlom Mlynské Nivy č. 37, Bratislava, zastúpený advokátom Mgr. Rastislavom Munkom, PhD., so sídlom Podpriehradná č. 3, Bratislava, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 28/2006, o dovolaniach žalobcu, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2015 sp. zn. 4 Co 46/2015 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2015 sp. zn. 9 Co 350/2015, takto

rozhodol:

Dovolania žalobcu o d m i e t a .

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením zo 6. novembra 2014, č. k. 11 C 28/2006-185 vyzval žalobcu na odstránenie väd podania, doručeného súdu 28. februára 2006 (nesprávne v uznesení uvedený dátum 8. februára 2006) v znení jeho doplnenia doručeného 23. marca 2006. Súd prvej inštancie vyzval na doplnenie presným označením psov, vydania ktorých sa žalobca domáhal tak, aby ich bolo možné jednoznačne identifikovať (uviesť čísla štítkov umiestnených na obojkoch psov, mená na ktoré psy reagujú a iné), uvedením, čoho presne sa domáhal (čo mala zahŕňať riadna starostlivosť o psy a ich výživu, akou formou sa mala poskytovať, atď.), ďalej vyzval žalobcu na opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia, podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa mala poskytnúť ochrana, a vzhľadom k časovému odstupu, ho vyzval aj na odôvodnenie nebezpečenstva hrozacej ujmy, pod hrozbou odmietnutia podania, v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie spolu s námietkou zaujatosti.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 29. januára 2015 č. k. 4 Co 46/2015-203 odmietol odvolanie žalobcu proti uzneseniu zo 6. novembra 2014, č. k. 11 C 28/2006-185 (výzva na odstránenie väd podaného návrhu), keďže proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol podľa § 43 ods. 1 O.s.p., nebolo odvolanie prípustné. O námietke zaujatosti súd nerozhodoval, keďže súd prvej inštancie nemal na ňu prihliadať a predkladať ju nadriadenému súdu.

3. Následne súd prvej inštancie uznesením zo 14. apríla 2015, č. k. 11 C 28/2006-209 odmietol podanie žalobcu v časti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 28. februára 2006, doplneného 23. marca 2006. Vzhľadom k tomu, že vyššie uvedeným uznesením zo 6. novembra 2014, č. k. 11 C 28/2006-185, bol žalobca vyzvaný na odstránenie väd podania, ktoré žalobca neodstránil, súd jeho podanie odmietol. Rovnako tak aj proti predmetnému uzneseniu podal žalobca odvolanie.

4. Odvolací súd uznesením zo 17. septembra 2015, č. k. 9 Co 350/2015-257 uznesenie súdu prvej inštancie zo 14. apríla 2015, č. k. 11 C 28/2006-209 (odmietnutie podania žaloby pre neodstránenie väd žaloby) potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že napriek predmetnej výzve na odstránenie väd žaloby, žalobca vytýkané vady podania neodstránil, najmä neuviedol, čoho presne sa podaním v časti nariadenia predbežného opatrenia domáhal, neuviedol rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce nariadenie predbežného opatrenia, podmienky dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a vzhľadom k časovému odstupu (návrh bol podaný 28. februára 2006), neuviedol nebezpečenstvo hroziacej ujmy s tým, že neidentifikoval psov, vydania ktorých sa domáhal, bolo podanie v časti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia pre nedoplnenie týchto skutočností naďalej zmätočné a nezrozumiteľné.

5. Proti týmto rozhodnutiam odvolacieho súdu podal dovolania žalobca. Pokiaľ ide o rozhodnutie odvolacieho súdu z 29. januára 2015 sp. zn. 4 Co 46/2015, podaným dovolaním v zmysle jeho doplnenia zo 14. apríla 2015, odôvodnil prípustnosť § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. z dôvodov § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. a žiadal predmetné rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, keďže súdy nesprávne aplikovali ustanovenie § 43 O.s.p. Pokiaľ ide o druhé dovolanie žalobcu podané proti uzneseniu odvolacieho súdu zo 17. septembra 2015, č. k. 9 Co 350/2015-257, ktorým odvolací súd potvrdil odmietnutú žalobu pre neodstránenie jej väd, žalobca odôvodnil jeho prípustnosť § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V tomto smere dovolateľ upozornil, že ho súd výzvou vyzval na nemožné plnenie, ktoré bez vlastnej viny nemohol uviesť, keďže bol vzatý do väzby od 7. februára 2005 do 25. augusta 2005, pričom sa nevrátil do vyprataného bytu. Odvtedy nemal k dispozícii na preukázanie vlastníctva jeho psov osvedčenia o ich pôvode. Z uvedeného dôvodu navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od 1. júla 2016.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1 písm. a/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolania je potrebné odmietnuť, pretože smerujú proti rozhodnutiam, proti ktorým nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

9. Vzhľadom k tomu, že dovolania boli podané pred 1. júlom 2016 za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

10. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravoval § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa ods. 1 citovaného ustanovenia dovolanie bolo (tiež) prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska. Dovolanie nebolo prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia dovolanie bolo prípustné (tiež) proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) išlo o

uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky. Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatili, ak išlo o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

11. Predmetné dovolania smerujú proti uzneseniam odvolacieho súdu. V prípade dovolania podaného proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie, keďže toto bolo podané proti výzve súdu prvej inštancie v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p., nejde o prípustné dovolanie v zmysle citovaných ustanovení. Keďže v prejednávanej veci je druhým dovolaním žalobcu napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania z § 239 O.s.p. vyvodit' nemožno.

12. Na odôvodnenie svojho záveru (bod 8.) dovolací súd uvádza, že vzhľadom na to, že prvým dovolaním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a nejde o uznesenie, ktoré by malo znaky uvedené v ustanovení § 239 ods. 1, ods. 2 O.s.p., v prípade druhého dovolania podľa § 239 ods. 3 O.s.p. nie je možné vyvodit' z ustanovenia § 239 prípustnosť dovolania vôbec, boli by tieto dovolania prípustné iba vtedy, ak by konanie, ktoré ich vydaniu predchádzalo malo niektorú z vád uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ uvedeného poriadku. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Dovolateľ založil prípustnosť dovolania § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nebol významný subjektívny názor účastníka konania (teraz strán konania) tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim bolo, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

13. Pokiaľ ide o odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolateľ ho videl v nesprávnej aplikácii ustanovenia § 43 O.s.p. a odmietnutej žalobe pre neodstránenie jej vád.

14. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

15. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie a odňatiu možnosti konať pred súdom, mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanej žalobe fyzickej alebo právnickej osoby (pozri napr. I. ÚS 35/98).

16. V súlade s § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzval účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemohla byť kratšia ako desať dní. V uznesení uviedol ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

17. Vo vzťahu k výkladu a aplikácii § 43 ods. 1 a 2 O.s.p., Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) opakovane judikoval, že musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí vykladať a používať označené ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a aplikáciou týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (strán sporu). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania (strán sporu) a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam na ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Sám Občiansky súdny poriadok to vyjadroval tak, že umožňoval odmietnuť podanie podľa § 43 ods. 2 len vtedy, ak v konaní nebolo možné pre nedostatky

podania pokračovať. Pokračovanie v konaní treba chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, akými sú neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky podaní m. m. I. ÚS 139/02 a II. ÚS 154/08).

18. Judikatúra najvyššieho súdu za prípad odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) považovala medziiným postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie) hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001).

19. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že v danom prípade podanie dovolateľa z 28. februára 2006, doplnené 23. marca 2006, ktoré súd podľa obsahu posúdil v časti ako návrh na nariadenie predbežného opatrenia, neobsahoval všetky náležitosti, ktoré vyžadoval § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 75 ods. 2 O.s.p., ktorý bol špecifickou úpravou obsahových náležitostí predbežného opatrenia. Dovolateľ predovšetkým uviedol nezrozumiteľný petit, čoho sa predbežným opatrením domáhal, avšak vytýkané vady spočívali aj v neuvedení rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia, podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa mala poskytnúť ochrana a vzhľadom k časovému odstupe (návrh bol podaný 28. februára 2006) aj v neuvedení nebezpečenstva hrozacej ujmy. Súd prvej inštancie v súlade s § 43 ods. 1 O.s.p. vyzval na doplnenie a opravu neúplného a nezrozumiteľného podania s poučením o následkoch neodstránenia nedostatkov v súdom stanovenej lehote 15 dní. Dovolateľ podaním z 11. decembra 2014 v zmysle výzvy súdu nedoplnil predmetný návrh v časti o nariadenie predbežného opatrenia (č. l. 188 spisu).

20. Z popisu rozhodujúcich skutočností nebolo možné vyvodiť, či došlo k porušeniu právnej povinnosti zo strany žalovaných. Dovolateľ ani netvrdil žiadne skutočnosti ohľadom podmienok dôvodnosti nároku a nebezpečenstva bezprostredne hrozacej ujmy. Žalobca musel v časti návrhu o nariadenie predbežného opatrenia uviesť také skutočnosti, ktorými opísal skutok (skutkový dej), na ktorého základe uplatnil svoj nárok, a to v takom rozsahu, ktorý umožnil jeho jednoznačnú individualizáciu, t. j. nemožnosť zámény s iným skutkom. Bez bližšej špecifikácie druhovo určenej veci, akou v predmetnej veci bolo 33 psov dovolateľa a bez bližšieho popisu požadovanej riadnej starostlivosti o psy, ktorú v predmetnom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia žiadal, bol žalobný petit neurčitý a nevykonateľný. V danom prípade by stačila aj taká preukázateľná individualizácia veci, aby bola daná určitosť žalobného petitu a vec bolo možné rozoznať od iných vecí rovnakého druhu, ktoré sú v držbe toho, proti komu sa žalobca domáhal ich vydania. Postačil by aj všeobecnejší popis (plemeno, mená psov, špecifické poznávacie znamenia), ak nebolo možné zo strany žalobcu poskytnúť konkrétne informácie (napr. osvedčenia o pôvode, očkovacie preukazy, ktoré neboli dostupné žalobcovi a iné.), keďže v priebehu prípadného výkonu rozhodnutia by sa musela riešiť otázka totožnosti veci, ktorá by tak bola v žalobe a následne v rozsudku popísaná len druhovo. Avšak návrh na nariadenie predbežného opatrenia nebol odmietnutý len pre tieto nedostatky, ale i z toho dôvodu, že žalobca zrozumiteľne neformuloval, aké povinnosti majú byť žalovaným uložené.

21. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že výzvou súdu prvej inštancie v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. a na to nadväzujúcim odmietnutím odvolania v zmysle § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., ako aj odmietnutím podania v časti návrhu o nariadenie predbežného opatrenia v procesnej situácii, v ktorej boli pre to dané zákonné predpoklady v zmysle § 43 ods. 2 O.s.p. a následného potvrdenia rozhodnutia podľa § 219 ods. 1 O.s.p., nebola dovolateľovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

22. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní uplatnil dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., nebol dovolací súd, vzhľadom na to, že dovolanie nie je prípustné, oprávnený tieto dovolacie dôvody preskúmať.

23. Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) bola procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladala zmatečnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom bola vecná nesprávnosť, ktorej základom bolo porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Váda tejto povahy bola síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý bolo možné uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladala. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie,

bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nešlo o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

24. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších inštancií bol relevantný dovolací dôvod, ktorým bolo možné odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších inštancií ale nezakladalo prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nešlo totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolania žalobcu, ktoré boli podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolali účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto dovolania odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

26. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.